
V roku 2018 si Slovenský filmový ústav pripomenul 55. výročie a odovzdával ocenenia

V minulom roku Slovenský filmový ústav (SFÚ) oslávil 55. výročie svojho vzniku. Rôznymi aktivitami si pripomenul aj celospoločenské historické výročia a okrúhle životné jubileá významných slovenských tvorcov. Aj vlani ústav transparentne pokračoval v napĺňaní základnej činnosti, v realizácii prioritných projektov a zopakoval aj svoj rekord návštevnosti v Kine Lumière, hoci celoslovenská návštevnosť zaznamenala pokles. Opakovane dosiahol ziskový hospodársky výsledok.

Hospodárenie inštitúcie bol vlani podobne ako v predchádzajúcich obdobiach pozitívne. Organizácia počas roka vykazovala vyrovnané čerpanie rozpočtu v súlade s plánom činnosti, kontraktmi a účelovými dotáciami tak, že dosiahla zlepšený výsledok hospodárenia v sume 16 152,31 €. Dosiahnutý bol vďaka úsporným opatreniam a prekročeniu plánu vlastných výnosov, predovšetkým pri zhodnocovaní práv výrobcu k slovenským filmom a tržbách z premietania v Kine Lumière. Náklady predstavovali čiastku 6 532 688,23 €, výnosy dosiahli sumu 6 548 840,54 €. SFÚ bol vlani aj žiadateľom Audiovizuálneho fondu a celkovo získal dotácie na šesť projektov v sume 74 967,74 eur. Počas roka sa v SFÚ konali dve finančné kontroly hospodárenia, ktoré boli uzavreté bez zistených nedostatkov.

Projekty na obnovu a záchranu audiovizuálneho dedičstva pokračujú

V oblasti komplexných dlhodobých projektov inštitúcia vlani pokročila. Ústav predložil na MK SR návrh aktualizácie projektu Systematická obnova audiovizuálneho dedičstva a jeho sprístupňovanie na roky 2019 – 2021, ktorej cieľom je pokračovanie plnenia úloh súvisiacich s ochranou audiovizuálneho dedičstva SR s ohľadom na aktuálny stav a vývoj technológií. Najkomplikovanejšiu oblasť prác priniesla vlani opäť obnova fondu dlhometrážnych filmov, obnovilo sa celkovo 21 dlhometrážnych a 80 krátkometrážnych filmov. Procesom kompletnej odbornej kontroly a ošetrenia vlani prešlo 526 689 metrov filmových materiálov. Úlohy v oblasti ochrany audiovizuálneho dedičstva zabezpečoval filmový ústav v prioritnom projekte zákonného depozitára audiovizuálnych diel, systematicky pokračovali aj práce v digitalizovaní dokumentačných zbierok a knižnice. SFÚ vlani získal akvizičnou činnosťou do svojich zbierok vzácne dokumenty, napríklad od grafika Ladislava Hruškoviča, filmových historikov Emila Lehotu a Richarda Blecha, od Rudolfa Urca, teatrologičky Štefánie Polákovej i ďalších.

V projekte SK CINEMA, ktorý je základom integrovaného automatizovaného informačného systému audiovizuálneho dedičstva, narástol vďaka nepretržitému napĺňaniu počet záznamov na 576 131. Tento projekt je dnes so svojimi databázami rešpektovaným verifikovaným zdrojom informácií o slovenskej kinematografii. V národnom projekte Digitálna audiovizia, ktorý je od roku 2016 v udržateľnosti na obdobie piatich rokov, sa v digitalizačnom pracovisku SFÚ zdigitalizovalo 63 filmových objektov. Diváci si digitalizované filmy z archívneho fondu inštitúcie mohli pozrieť napríklad pri príležitosti Svetového dňa audiovizuálneho dedičstva, keď bola v Kine Lumière uvedená kolekcia digitálne reštaurovaných dokumentárnych filmov pod názvom 1963. Na potrebu venovať sa téme audiovizuálneho dedičstva v nových súvislostiach upozornil medzinárodný seminár Audiovizuálne dedičstvo: výskum, reštaurovanie, distribúcia, programovanie, ktorý za účasti zahraničných odborníkov zorganizoval SFÚ v Kine Lumière v nadväznosti na svoje 55. výročie vzniku.

Svetová premiéra filmu *Prípad Barnabáš Kos* na prestížnom festivale v Lyone

Rozsiahly dlhodobý projekt Prezentácia slovenskej kinematografie v zahraničí sa roka na rok rozširuje. Kľúčovou je predovšetkým pravidelná účasť na filmových podujatiach aj s presahom do oblasti filmového priemyslu, predovšetkým na MFF Berlín a filmovom trhu European Film Market prostredníctvom prezentačného stánku Central European Cinema a na MFF Cannes a filmovom trhu Marché du Film v Pavilóne Slovenskej republiky a Českej republiky, ale aj na MFF Karlove Vary, kde bol okrem iného v medzinárodnej premiére uvedený digitálne reštaurovaný film *Signum laudis* (1980) Martina Hollého z archívneho fondu SFÚ.

Vlani sa SFÚ ako organizátor, spoluorganizátor či partner podieľal celkovo na 123 podujatiach v zahraničí až v 38 krajinách a na 25 podujatiach na Slovensku. Uvedených bolo 145 dlhometrážnych a 246 krátkometrážnych slovenských filmov. Najviac uvádzanými súčasnými slovenskými filmami boli *Čiara* (2017) Petra Bebjaka, *Piata loď* (2017) Ivety Grófovej a filmy *Hmyz* (2018) Jana Švankmajera a *Po strništi bos* (2017) Jana Svěráka, z archívnych titulov dokumentárny film o obrodnom procese v Československu v roku 1968 *Čas ktorý žijeme* (1968), na ktorom sa režisérsky podieľali Ivan Húšťava, Vlado Kubenko, Ladislav Kudelka, Otakar Krivánek a Jaroslav Pogran, ďalej *Obrazy starého sveta* (1972) a *Ružové sny* (1976) Dušana Hanáka. Najvýznamnejšou udalosťou roka bola svetová premiéra digitálne reštaurovaného filmu Petra Solana *Prípad Barnabáš Kos* (1964) na prestížnom festivale archívneho filmu Lumière – Grand Lyon Film Festival.

Náročné licencovanie TOP filmov pre slovenské a české televízie

K náročným úlohám patrila realizácia obchodnej verejnej súťaže na podávanie cenových návrhov na získanie výhradných licencií z ponuky 45 TOP filmov pre teritórium Slovenska. V roku 2018 sa uskutočnili tri výzvy a uzatvorené boli zmluvy na vysielanie celovečerných hraných filmov s RTVS, TV Markíza, TV JOJ, tiež s regionálnou televíziou TV RAJ, ale aj s Českou televíziou a televíziou CSFILM. Vlani pokračovala aj spolupráca s televíziou TA3 pri vysielaní týždenníkov *Týždeň vo filme*. Celkovo nadobudli účinnosť licenčné zmluvy na televízne šírenie audiovizuálnych diel k 149 celovečerným filmom a 208 týždenníkom. Najsledovanejšími titulmi SFÚ v slovenských televíziách sa v roku 2018 stali filmy *Perinbaba* (1985) Juraja Jakubiska, *Sol' nad zlato* (1982) Martina Hollého a *Pacho, hybský zbojník* (1975) Martina Ľapáka. Tieto tri filmy sa dokonca dostali do rebríčka TOP 25 nasledovanejších filmov v slovenských televíziách za celý rok 2018. Vlani SFÚ opäť vstúpil aj do koprodukčných projektov, sú medzi nimi napríklad antropologický dokumentárny film *Zatopené* Sone G. Lutherovej alebo projekty o Dušanovi Hanákoví, Milanovi Sládkovi a Svetozárovi Stračinovi.

Kino Lumière zopakovalo rekordnú návštevnosť nad 100 000 divákov

Celková návštevnosť v roku 2018 sa v Kine Lumière vyšplhala na 103 589 divákov, čím jeho návštevníci deklarovali priazeň, ktorú ku kinu a jeho dramaturgii majú. Najvyššiu návštevnosť zaznamenali opäť európske filmy, prišlo si ich pozrieť 53 199 ľudí, čo predstavuje 51 percent z celkového počtu divákov. Rebríček najnavštevovanejších filmov vedie životopisná hudobná dráma *Bohemian Rhapsody* (2018), nasleduje za ňou kriminálna dráma *Tri billboardy kúsok za Ebbingom* (2017) a trojicu uzatvára poľsko-britský film *S láskou Vincent* (2017). V desiatke najnavštevovanejších titulov figurujú aj dva slovenské. Hneď za prvou trojicou skončilo roadmovie *Tlmočník* (2018) Martina Šulíka, v TOP 10 sa umiestnil aj dokumentárny film Patrika Lančariča *Válek* (2018).

Celkovo sa realizovalo 3 827 predstavení, okrem aktuálnej produkcie kino premietalo aj archívne snímky vo Filmotéke. Úspešne sa realizoval vzdelávací cyklus Filmový kabinet a Filmový kabinet deťom, pokračoval jedinečný špecializovaný cyklus Music & Film a v decembri sa Kino Lumière ako jediné na Slovensku zapojilo do medzinárodného projektu European Cinema Night, ktorého cieľom bolo osláviť mimoriadne európske diela. Aj vlani sa kino stalo „domovským“ miestom pre mnohé filmové festivaly, počas roka hostovalo 27 podujatí, medzi nimi MFFK Febiofest, Projekt 100, Be2Can, Týždeň slovenského filmu, odborný seminár KADU i ďalšie. Pri príležitosti 55. výročia vzniku SFÚ

a pripomenutia si 50. výročia vstupu vojsk Varšavskej zmluvy generálny riaditeľ SFÚ Peter Dubecký na pôde kina odovzdal ocenenia *Dlažobná kocka '68* tvorcom spravodajských a dokumentárnych filmov z augusta 1968 a roku 1969. Do nového roka Kino Lumière vstúpilo s vlastnou zvučkou, s ktorou sa budú diváci stretávať na plátne pred každou projekciou.

Vyšli DVD nosiče s tvorbou jubilentov Dušana Hanáka a Juraja Jakubiska

V oblasti edičnej produkcie SFÚ vlni vydal štyri publikácie. V druhom vydaní vyšla reprezentatívna obrazová publikácia v anglickom jazyku od britského filmového historika Petra Hamesa *Best of Slovak Film 1921 – 1991*, k čitateľom sa dostali aj zborníky *Iluzívne a antiiluzívne vo filme* s príspevkami z 18. česko-slovenskej filmologickej konferencie v Krpáčove a *Slovenský film v roku 2017* s referátmi z odborných panelov prehliadky Týždeň slovenského filmu. SFÚ spolupracoval aj na monografickej publikácii *Eduard Grečner a jeho filmy* z pera českého filmového vedca Milana Cyroňa, ktorá je prvou ponovembrovou českou monografiou venovanou výlučne tvorbe slovenského filmára. Počas roka sa autorsky a redakčne pripravoval aj druhý zväzok význačnej publikácie *Dejiny slovenskej kinematografie* Václava Maceka a Jeleny Paštékovej. Tradične vyšli dve čísla časopisu pre vedu o filme a pohyblivom obraze Kino-Ikon a pravidelne vychádzal tiež jediný mesačník o filmovom dianí na Slovensku Film.sk, ktorý v roku 2018 prešiel viditeľnou zmenou formátu, vizuálu, farebnosti i obsahu. Významne sa v ústave rozvíjala vedecko-výskumná činnosť, realizoval sa základný výskum pre projekt venovaný filmovej tvorbe Alaina Robbe-Grilleta na území Slovenska v 60. rokoch minulého storočia a formuloval sa aj výskumný projekt na tému dejín svetovej kinematografie od vzniku filmu po nástup zvuku.

So záujmom sa stretla DVD a blu-ray produkcia. Vyšla 3DVD kolekcia *Best of Viktor Kubal* s filmami *Zbojník Jurko* (1976), *Krvavá pani* (1980) a s výberom tvorcových krátkych animovaných diel. Pri príležitosti životných jubileí vyšli na DVD nosičoch filmy *Tichá radosť* (1985) a *Súkromné životy* (1990) Dušana Hanáka a *Nevera po slovensky I-II* (1980) Juraja Jakubiska. Vydania na DVD a blu-ray nosiči sa dočkali aj film Petra Solana *Prípady Barnabáša Kos* (1964), reedícia už vypredaného 2DVD 6x *Dežo Ursiny* s umelcovými dokumentárnymi filmami a SFÚ participoval aj na DVD *Obrazy (proti) extrémizmu* obsahujúcom šesť krátkometrážnych, najmä non-fiction filmov o spoločensky závažných témach. Minuloročným úspechom je vydanie slovenských filmov z archívnych fondov SFÚ v zahraničných vydavateľstvách, ide o tituly *Panna zázračnica* (1966) Štefana Uhra (Second Run, Veľká Británia), *Boxer a smrť* (1962) Petra Solana (Bildstörung, Nemecko) a tri kolekcie slovenských animovaných filmov (Clavis Films, Francúzsko). K celkovo najpredávanejším DVD nosičom SFÚ za minulý rok nielen v jeho predajni Klapka.sk patrili kolekcia dokumentárnych portrétov *Prvá* a filmy *Tisícročná včela* (1983) a *Perinbaba* (1985) Juraja Jakubiska, z publikácií bol najväčší záujem o časopis *Kino-Ikon 1/2018*, zborník *Iluzívne a antiiluzívne vo filme* a *Neviditeľné dejiny dokumentaristov* od Rudolfa Urca.

Činnosť Slovenského filmového ústavu pohľadom zahraničia

Osobitnou zložkou SFÚ je kancelária Creative Europe Desk (CED) Slovakia, ktorá zabezpečuje informačný a konzultačný servis pre subjekty žiadajúce o podporu v rámci programu Európskej únie Kreatívna Európa. V roku 2018 podali slovenské subjekty celkom 78 žiadostí, 48 z nich bolo podporených. Celková podpora pre slovenské spoločnosti aj vrátane kín v sieti Europa Cinemas vlni dosiahla 498 009 eur.

Odozvy na činnosť Slovenského filmového ústavu ukazujú, že SFÚ má ako reprezentatívna archívna filmová inštitúcia dobré meno doma aj v zahraničí. Jeho odborní pracovníci vlni zastupovali ústav i slovenskú kinematografiu na medzinárodných podujatiach a v porotách, aj na filmových kongresoch. Takou bola účasť na 74. kongrese Medzinárodnej federácie filmových archívov FIAF v Prahe alebo na prestížnej Letnej škole filmového reštaurovania FIAF 2018 vo svetoznámych talianskych filmových ateliéroch v Bologni. V rešpektovanom medzinárodnom periodiku *Journal of Film Preservation*, ktoré vydáva FIAF, bola zverejnená relevantná recenzia na trojdielnu blu-ray kolekciu *Best of Viktor Kubal* od Michaela Brooka, pravidelného prispievateľa uznávaného filmového periodika *Sight & Sound*.

X X X

Slovenský filmový ústav (SFÚ) je jediná štátna organizácia pôsobiaca v oblasti audiovizíe na Slovensku. Jej súčasťou je filmový archív, ktorý je v zmysle rozhodnutia MV SR špecializovaným verejným archívom. Tvoria ho jedinečné filmové a s filmom súvisiace archívne fondy a zbierky, ktoré sú základom audiovizuálneho dedičstva Slovenskej republiky a sprostredkovane aj súčasťou európskeho audiovizuálneho dedičstva. Svojimi činnosťami SFÚ tieto zbierky odborne spracováva, ošetruje, renovuje, katalogizuje a sprístupňuje, čím naplňa svoje základné poslanie a vytvára odborné zázemie pre ďalšie vedecké, výskumné a osvetové činnosti. Ako jediná štátna inštitúcia v oblasti kinematografie a audiovizuálnej kultúry v SR má SFÚ zároveň nezastupiteľné miesto vo verejnej prezentácii, popularizácii a propagácii súčasnej slovenskej kinematografie a jej hodnôt na Slovensku aj v zahraničí, pričom toto svoje poslanie vykonáva najmä prostredníctvom prezentačných a informačných aktivít, edičnej činnosti a poradenských aj podporných aktivít. V roku 2014 sa súčasťou odborných pracovísk SFÚ stalo moderné digitalizačné pracovisko, ktorého vybudovaním a vybavením modernými technológiami získal SFÚ technické, technologické a personálne zázemie na konverziu kinematografických diel do digitálnych formátov. Od roku 2001 je SFÚ členom Medzinárodnej federácie filmových archívov (FIAF), od roku 2006 je členom medzinárodnej organizácie European Film Promotion (v zameraní najmä na prezentáciu audiovizuálnej kultúry a priemyslu Slovenskej republiky) a zároveň pôsobí ako servisné pracovisko pre kinematografický fond Rady Európy Eurimages a Európske audiovizuálne observatórium (EAO), kde je zároveň členom pracovnej skupiny EFARN (European Film Agencies Research Network) so zameraním na skúmanie problematiky štatistického vykazovania údajov z oblasti audiovizíe v členských krajinách EÚ. Kino Lumière, ktoré od roku 2011 prevádzkuje Slovenský filmový ústav, je členom medzinárodnej siete kín Europa Cinemas. Základnou organizačnou zložkou SFÚ pre oblasť ochrany a obnovy audiovizuálneho dedičstva je Národný filmový archív (NFA) a pre oblasť verejného prístupu ku kinematografickému umeniu a audiovizuálnemu dedičstvu je Národné kinematografické centrum (NKC), osobitnou zložkou SFÚ je od 1. januára 2014 kancelária Creative Europe Desk Slovakia. V zmysle zákona č. 40/2015 o audiovizíi a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2015, sú orgánmi SFÚ generálny riaditeľ, Rada SFÚ a Komisia pre audiovizuálne dedičstvo. Od roku 2017 má SFÚ osvedčenie o spôsobilosti vykonávať výskum a vývoj, vedecko-výskumnú činnosť SFÚ garantuje a usmerňuje Vedecká a edičná rada SFÚ (VaER SFÚ).

X X X

Kompletné zhodnotenie činnosti SFÚ v roku 2018 je predmetom Správy o činnosti a hospodárení SFÚ za rok 2018, nájdete ju na: http://www.sfu.sk/uploads/ckeditor/attachments/1698/SFU_SPRAVA_2018_FINAL.pdf.

Informácie o všetkých službách SFÚ, kontakty a platný Výpožičný poriadok nájdete na: www.sfu.sk

Viac na:

Internetové stránky SFÚ:

www.sfu.sk – základný zdroj informácií o SFÚ a jeho aktivitách

www.aic.sk – aktuálne dianie v oblasti prezentácie slovenskej kinematografie (v slovenskej a anglickej verzii)

www.kino-lumiere.sk – Kino Lumière, program, rezervácie a online predaj vstupeniek

www.klapka.sk – predajňa Klapka.sk, online predaj produktov SFÚ

www.film.sk – mesačník o filmovom dianí na Slovensku Film.sk

www.skcinema.sk – databázy SFÚ (Slovenská filmová databáza, Katalóg SFÚ, Heslár SFÚ)

www.cedslovakia.sk – kancelária Creative Europe Desk

Sociálne siete SFÚ a iné portály:

<https://www.facebook.com/filmovyustav>

<https://twitter.com/filmovyustav>

<https://www.instagram.com/filmovyustav>

<http://issuu.com/slovakfilmstitute>

<http://www.youtube.com/user/SlovakFilmInstitute/videos>

<http://vimeo.com/slovakfilmstitute/videos>